

ชุดวิชา 30208
การบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ
หน่วยที่ 10 การงบประมาณ

ตอนที่ 10.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการงบประมาณ

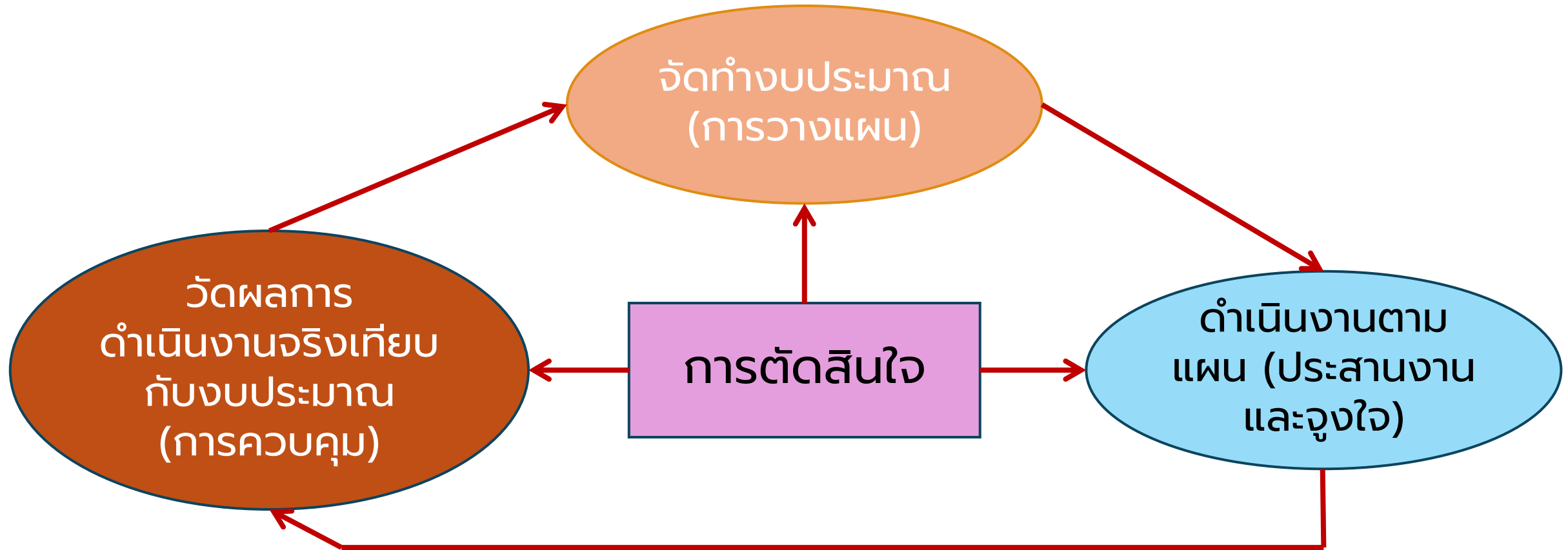
เรื่อง 10.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณไร

การงบประมาณ (Budgeting) เป็นการรายงานเกี่ยวกับตัวเลขซึ่งอาจจะเป็นปริมาณหรือจำนวนเงินก็ได้ที่กำหนดเป้าหมายของระดับกิจกรรมที่ต้องการ โดยจัดทำขึ้นเป็นแผนงานอย่างมีลายลักษณ์อักษรซึ่งรวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานตามงบประมาณ

วัตถุประสงค์ของการงบประมาณ

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน (Planning Device)
2. เพื่อการประสานงาน (Coordinating)
3. เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ (Motivation)
4. ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม (Controlling Device)

ความสัมพันธ์ระหว่างการงบประมาณ และการบริหารจัดการ

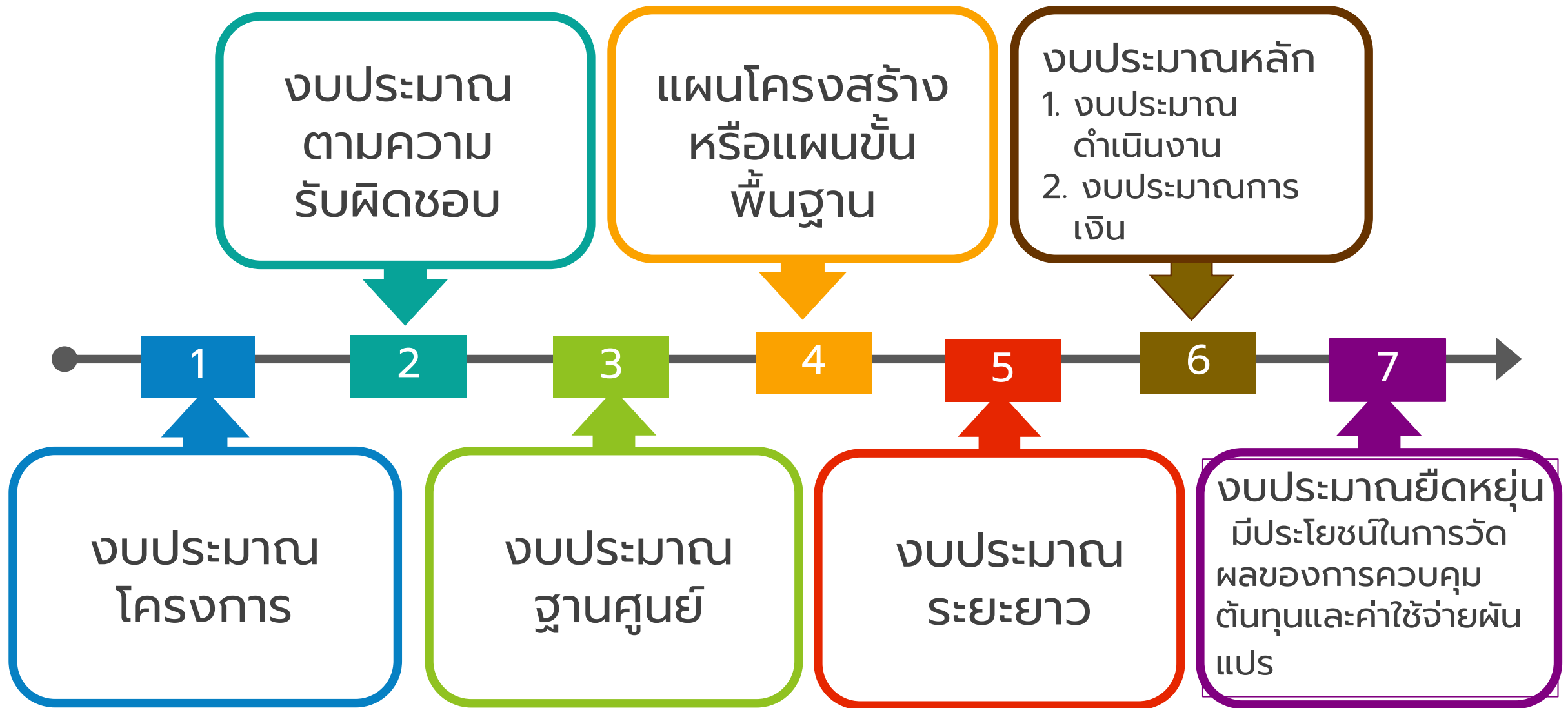
ลักษณะของการงบประมาณที่ดี

1. เป็นที่ยอมรับของทุกหน่วยงาน
2. เสนองบประมาณในเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถปฏิบัติได้
3. สอดคล้องกับผังองค์กร และระบบบัญชี
4. ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
5. ได้รับการปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

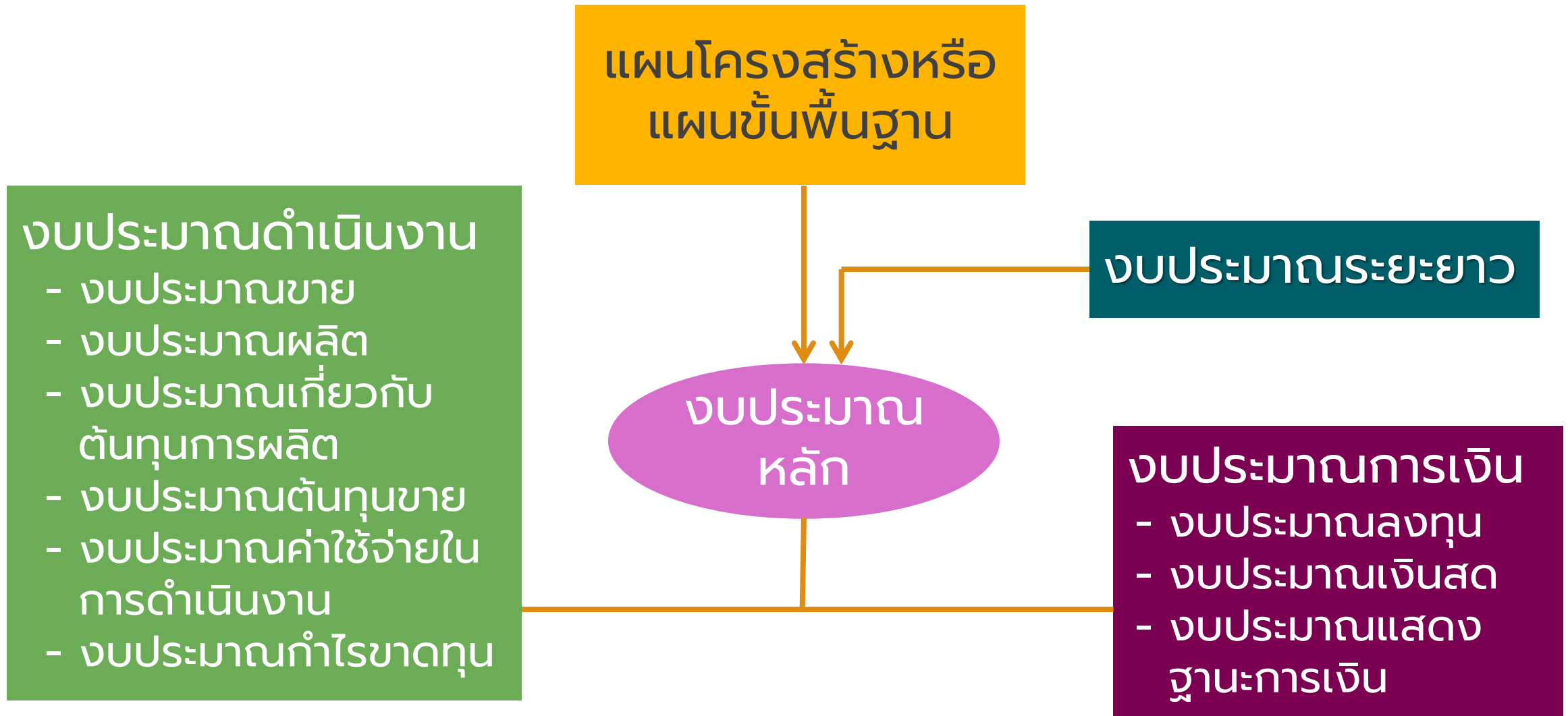
วิธีการจัดทำงบประมาณ

1. วิธีจากบนลงล่าง (Top-down Method)
2. วิธีจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Method)

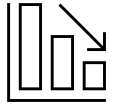
เรื่อง 10.1.2 ประเภทของงบประมาณ

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนโครงสร้างหรือแผนขั้นพื้นฐาน งบประมาณระยะยาว และงบประมาณหลัก

เรื่อง 10.1.3 กระบวนการจัดทำงบประมาณ

การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

1. การประชุมวางแผนงบประมาณ
2. การกำหนดความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ
3. การจัดทำคู่มืองบประมาณ

ลำดับขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณหลัก

กิจการส่วนใหญ่มักจะจัดทำเฉพาะงบประมาณหลัก หรืองบประมาณแม่บท (Master Budget) ซึ่งเป็นแผนงานระยะสั้นสำหรับช่วงเวลา 3–6 เดือน หรือ 1 ปี

เรื่อง 10.1.3 กระบวนการจัดทำงบประมาณ

ลำดับขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณดำเนินงาน

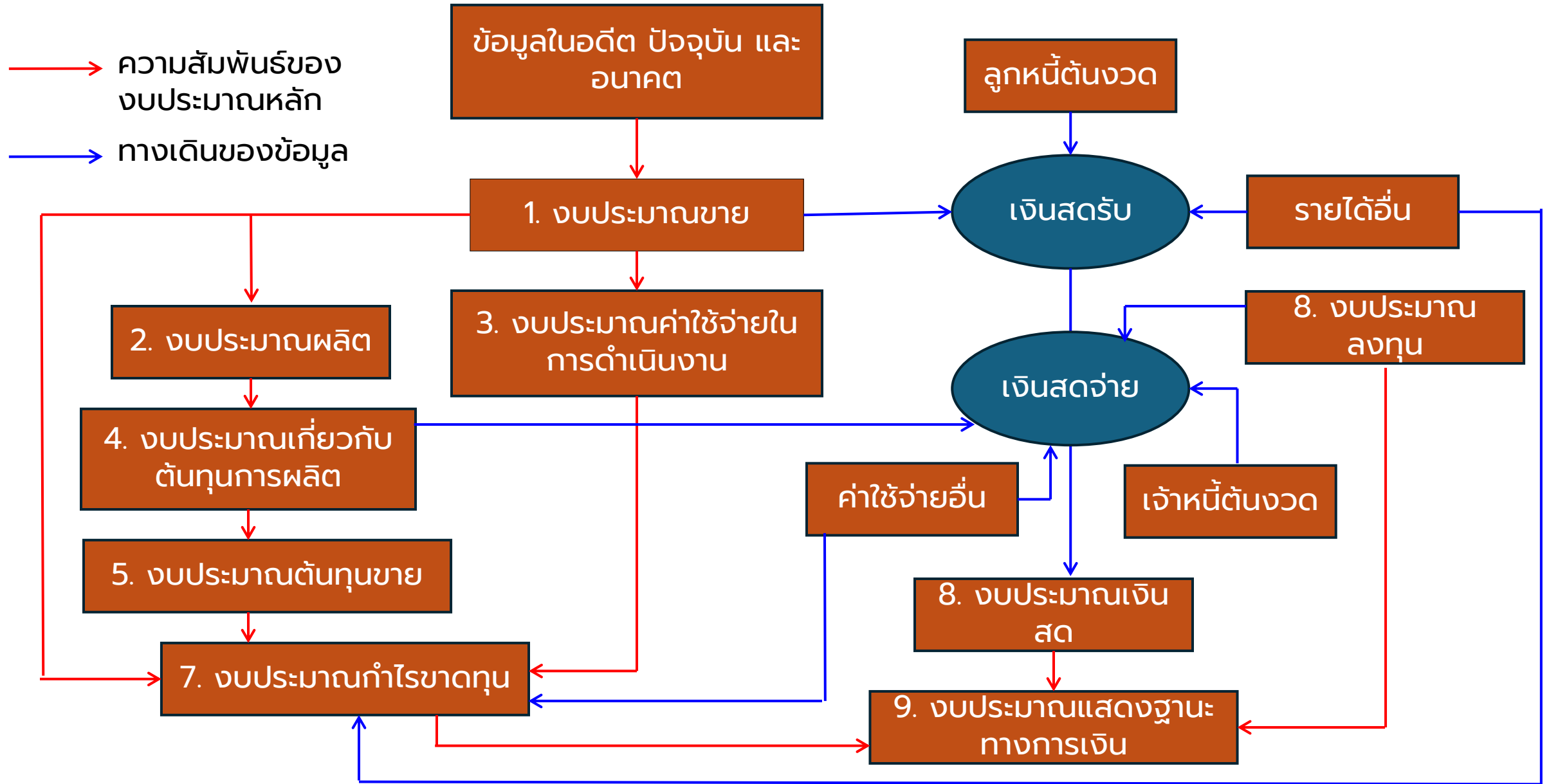
กิจการบริการ	กิจการพาณิชย์กรรม	กิจการอุตสาหกรรมการผลิต
1. งบประมาณรายได้ค่าบริการ	1. งบประมาณขาย	1. งบประมาณขาย
2. งบประมาณต้นทุนการให้บริการ	2. งบประมาณซื้อ	2. งบประมาณผลิต
-	-	3. งบประมาณเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต
-	3. งบประมาณต้นทุนขาย	4. งบประมาณต้นทุนขาย
3. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	4. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	5. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
4. งบประมาณกำไรขาดทุน	5. งบประมาณกำไรขาดทุน	3. งบประมาณกำไรขาดทุน

เรื่อง 10.1.3 กระบวนการจัดทำงบประมาณ

ลำดับขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณการเงิน

กิจการบริการ	กิจการพาณิชย์กรรม	กิจการอุตสาหกรรมการผลิต
1. งบประมาณการเงินสดรับจากงบประมาณรายได้ค่าบริการ และ งบประมาณการลูกหนี้ต้นงวดและรายได้อื่น (ถ้ามี) 2. งบประมาณการเงินสดจ่ายจากงบประมาณลงทุน งบประมาณต้นทุนการให้บริการ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ งบประมาณการเจ้าหนี้ต้นงวดและค่าใช้จ่ายอื่น (ถ้ามี)	1. งบประมาณการเงินสดรับจากงบประมาณขาย และ งบประมาณการลูกหนี้ต้นงวดและรายได้อื่น (ถ้ามี) 2. งบประมาณการเงินสดจ่ายจากงบประมาณลงทุน งบประมาณซื้อ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ งบประมาณการเจ้าหนี้ต้นงวดและค่าใช้จ่ายอื่น (ถ้ามี)	1. งบประมาณการเงินสดรับจากงบประมาณขาย และ งบประมาณการลูกหนี้ต้นงวดและรายได้อื่น (ถ้ามี) 2. งบประมาณการเงินสดจ่ายจากงบประมาณลงทุน งบประมาณเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ งบประมาณการเจ้าหนี้ต้นงวดและค่าใช้จ่ายอื่น (ถ้ามี)

ความสัมพันธ์ของงบประมาณหลักในกิจการอุตสาหกรรมการผลิต

ตอนที่ 10.2

งบประมาณดำเนินงาน

เรื่อง 10.2.1 ระบบการขาย และระบบการผลิต

ระบบการขาย หมายถึง ระบบที่แสดงถึงปริมาณและจำนวนเงินของรายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการขายสินค้าหรือให้บริการของกิจการ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนงานอื่นๆ ต่อไป และควรจะเป็นระบบการขายที่สามารถบรรลุได้ในทางปฏิบัติ (Attainable Sales Goals or Objectives) จึงต้องพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการจัดทำให้ครบถ้วน

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำระบบการขายต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกในการพยากรณ์ยอดขายของกิจการ

เทคนิคการพยากรณ์ยอดขาย

1. การพยากรณ์ด้วยแนวโน้ม (Trend Forecast) ในอดีต
2. การพยากรณ์ด้วยอัตราส่วนคงที่ (Constant Ratio Forecast)
3. การพยากรณ์ด้วยกราฟ และสถิติ (Graphical and Statistical Forecast)

งบประมาณผลิต

งบประมาณผลิต หมายถึง งบประมาณซึ่งจัดทำขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในการวางแผนการผลิต (Production Plan) ของผู้จัดการฝ่ายผลิต ในการวางแผนการผลิต ผู้จัดการฝ่ายผลิตจะต้องวางแผนในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

1. กระบวนการผลิต
2. ที่ตั้งและการวางผังโรงงาน
3. งบประมาณลงทุน (Capital Budget) ในสินทรัพย์ถาวร
4. กำลังการผลิต
5. องค์ประกอบและสรุปต้นทุนการผลิต

ปริมาณผลิต = ปริมาณขาย + ปริมาณสินค้าคงเหลือปลายงวด – ปริมาณสินค้าคงเหลือต้นงวด

เรื่อง 10.2.2 งบประมาณเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และงบประมาณต้นทุนขาย

งบประมาณเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย

1. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง (Direct Materials Budget)

1.1 งบประมาณการใช้วัตถุดิบทางตรง

ปริมาณวัตถุดิบทางตรงที่ใช้(หน่วย) = ปริมาณผลิต * อัตราการใช้

ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้(บาท) = ปริมาณวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ * ราคาต่อหน่วย

1.2 งบประมาณการซื้อวัตถุดิบทางตรง

ปริมาณซื้อวัตถุดิบทางตรง = ปริมาณวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ + วัตถุดิบทางตรงปลาย
งวด - วัตถุดิบทางตรงต้นงวด

ต้นทุนซื้อวัตถุดิบทางตรง = ปริมาณซื้อวัตถุดิบทางตรง * ราคาต่อหน่วย

บริษัทอาณาจักร จำกัด
 งบประมาณการใช้วัตถุดิบทางตรง
 สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
วัตถุดิบ ก.					
ปริมาณผลิต (หน่วย)	74,000	70,000	70,400	74,100	288,500
อัตราการใช้(หน่วย)	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
ปริมาณวัตถุดิบ ก. ที่ใช้(หน่วย)	148,000	140,000	140,800	148,200	577,000
ราคาวัตถุดิบ ก. ต่อหน่วย (บาท)	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ (บาท)	<u>74,000</u>	<u>70,000</u>	<u>70,400</u>	<u>74,100</u>	<u>288,500</u>

บริษัทอาณาจักร จำกัด
งบประมาณการซื้อวัตถุดิบทางตรง
สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
วัตถุดิบ ก.					
ปริมาณที่ใช้ (หน่วย)	148,000	140,000	140,800	148,200	577,000
บวก วัตถุดิบคงเหลือปลายงวด (หน่วย)	<u>14,000</u>	<u>14,080</u>	<u>14,820</u>	<u>15,000</u>	<u>15,000</u>
ปริมาณที่ต้องการ (หน่วย)	162,000	154,080	155,620	163,200	592,000
หัก วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด (หน่วย)	<u>(14,800)</u>	<u>(14,000)</u>	<u>(14,080)</u>	<u>(14,820)</u>	<u>(14,800)</u>
ปริมาณซื้อ (หน่วย)	147,200	140,080	141,540	148,380	577,200
ราคาต่อหน่วย (บาท)	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>
ต้นทุนซื้อวัตถุดิบทางตรง (บาท)	<u>73,600</u>	<u>70,040</u>	<u>70,770</u>	<u>74,190</u>	<u>288,600</u>

2. งบประมาณค่าแรงทางตรง (Direct Labor Budget)

ต้นทุนค่าแรงทางตรง = ปริมาณผลิต × เวลาที่ใช้ในการผลิตสินค้า 1 หน่วย × อัตราค่าแรง

บริษัทอาณาจักร จำกัด

งบประมาณค่าแรงทางตรง

สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ	ไตรมาส				
	1	2	3	4	รวม
ปริมาณผลิต (หน่วย)	74,000	70,000	70,400	74,100	288,500
เวลาที่ใช้ในการผลิตสินค้า 1 หน่วย (นาทีก)	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
รวมเวลาที่ใช้ในการผลิต (นาทีก)	148,000	140,000	140,800	148,200	577,000
อัตราค่าแรงต่อนาทีก(บาท)	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>	<u>0.50</u>
ต้นทุนค่าแรงทางตรง (บาท)	<u>74,000</u>	<u>70,000</u>	<u>70,400</u>	<u>74,100</u>	<u>288,500</u>

เรื่อง 10.2.2 งบประมาณเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และงบประมาณต้นทุนขาย

3. งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead Budget) จำแนกค่าใช้จ่ายการผลิตตามพฤติกรรมต้นทุนเป็น 2 ประเภท

3.1 ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร

3.2 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

บริษัทอาณาจักร จำกัด
งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต
สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
เวลาที่ใช้ในการผลิต (นาทื)	<u>148,000</u>	<u>140,000</u>	<u>140,800</u>	<u>148,200</u>	<u>577,000</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร:					
ค่าแรงทางอ้อม	37,500	35,000	35,200	37,050	144,250
ค่าเชื้อเพลิง	<u>7,400</u>	<u>7,000</u>	<u>7,040</u>	<u>7,410</u>	<u>28,850</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (บาท)	<u>44,400</u>	<u>42,000</u>	<u>42,240</u>	<u>44,460</u>	<u>173,100</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่:					
ค่ารักษามอเตอร์น้ำและหม้อแปลงไฟฟ้า	6,000	6,000	6,000	6,000	24,000
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	24,975	24,975	24,975	24,975	99,900
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์โรงงาน	<u>70,000</u>	<u>70,000</u>	<u>70,000</u>	<u>70,000</u>	<u>280,00</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (บาท)	<u>100,975</u>	<u>100,975</u>	<u>100,975</u>	<u>100,975</u>	<u>403,900</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้น (บาท)	<u>145,375</u>	<u>142,975</u>	<u>143,215</u>	<u>145,435</u>	<u>577,000</u>

4. งบประมาณต้นทุนการผลิต (Cost-of-production Budget)

ต้นทุนการผลิต = ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ + ต้นทุนค่าแรงทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต

บริษัทอาณาจักร จำกัด
งบประมาณต้นทุนการผลิต
สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

ไตรมาส รายการ	1	2	3	4	รวม
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้	74,000	70,000	70,400	74,100	288,500
ต้นทุนค่าแรงทางตรง	74,000	70,000	70,400	74,100	1,154,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	145,375	142,975	143,215	145,435	1,182,000
รวมต้นทุนการผลิต	293,375	282,975	284,015	293,635	1,154,000

งบประมาณต้นทุนขาย

ต้นทุนขาย = สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด + ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป -
สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด

บริษัทอาณาจักร จำกัด

งบประมาณต้นทุนขาย

สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	28,000	28,000	28,000	29,000	28,000
<u>บวก</u> ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป	<u>293,375</u>	<u>282,975</u>	<u>284,015</u>	<u>293,635</u>	<u>1,154,000</u>
สินค้าสำเร็จรูปที่มีไว้เพื่อขาย	321,375	310,975	312,015	323,235	1,182,000
<u>หัก</u> สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>(28,000)</u>	<u>(28,000)</u>	<u>(29,600)</u>	<u>(30,000)</u>	<u>(30,000)</u>
ต้นทุนขาย	<u>293,375</u>	<u>282,975</u>	<u>282,415</u>	<u>293,235</u>	<u>1,152,000</u>

เรื่อง 10.2.3 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expense) ประกอบด้วย
ค่าใช้จ่าย 2 ชนิด คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expense) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาย เช่น เงินเดือนพนักงานขาย ค่านายหน้า ค่าโฆษณา ค่าขนส่ง และสินค้าตัวอย่างแจกฟรี เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expense) เป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวม เช่น เงินเดือนกรรมการ ผู้จัดการ ค่าติดต่อสื่อสาร และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย

หมายถึง งบประมาณซึ่งจัดทำขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในการวางแผนการตลาดของผู้จัดฝ่ายขายในการวางแผนการตลาด ผู้จัดการฝ่ายขายจะต้องวางแผนในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

1. คำพรรณนาผลิตภัณฑ์
2. การเปรียบเทียบระหว่างผลิตภัณฑ์กับคู่แข่งอื่นๆ
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย
4. การส่งเสริมการตลาด
5. งบประมาณขาย
6. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย

การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย แบ่งการประมาณการได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) ค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร และ 2) ค่าใช้จ่ายในการขายคงที่

บริษัทอาณาจักร จำกัด
 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย
 สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย:					
ค่านายหน้า	14,800	14,000	14,000	14,800	57,600
ค่าขนส่ง	7,400	7,000	7,000	7,400	28,800
ค่าโฆษณา	<u>14,800</u>	<u>14,000</u>	<u>14,000</u>	<u>14,800</u>	<u>57,000</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการขายผันแปร	<u>37,000</u>	<u>35,000</u>	<u>35,000</u>	<u>37,000</u>	<u>144,000</u>
ค่าใช้จ่ายในการขายคงที่:					
เงินเดือนผู้จัดการและ พนักงานขาย	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>240,000</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการขายคงที่	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>60,000</u>	<u>240,000</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการขายทั้งสิ้น	<u>97,000</u>	<u>95,000</u>	<u>95,000</u>	<u>97,000</u>	<u>384,000</u>

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร

หมายถึง งบประมาณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อการบริหารกิจการโดยรวมซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ในกิจการ และถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนองค์กรและการจัดการ (Organization and Management Plan) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. รูปแบบของธุรกิจ
2. โครงสร้างองค์กร
3. ประสิทธิภาพทางธุรกิจและคุณสมบัติของผู้ประกอบการ
4. กิจกรรมและค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงาน
5. อาคารและอุปกรณ์สำนักงาน
6. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร

บริษัทอาณาจักร จำกัด
 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร
 สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
เงินเดือนผู้บริหาร	45,000	45,000	45,000	45,000	180,000
เงินเดือนพนักงาน	15,000	15,000	15,000	15,000	60,000
ค่าติดต่อสื่อสารแบบเหมาจ่าย	9,000	9,000	9,000	9,000	36,000
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>	<u>24,000</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>75,000</u>	<u>75,000</u>	<u>75,000</u>	<u>75,000</u>	<u>300,000</u>

เรื่อง 10.2.4 งบประมาณกำไรขาดทุน

การจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนต้องแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้าง และทำตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และหากผู้บริหารต้องการทราบประมาณการกำไรในแต่ละระดับ เช่น กำไรขั้นต้น กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้และกำไรสุทธิ เป็นต้น ก็ต้องจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนแบบหลายชั้น

บริษัทอาณาจักร จำกัด
งบประมาณกำไรขาดทุน
สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

ไตรมาส รายการ	1	2	3	4	รวม
รายได้จากการขาย	740,000	700,000	700,000	740,000	2,880,000
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	<u>(293,375)</u>	<u>(282,975)</u>	<u>(282,415)</u>	<u>(293,235)</u>	<u>(1,152,000)</u>
กำไรขั้นต้น	446,625	417,025	417,585	446,765	1,728,000
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการขาย	<u>(97,000)</u>	<u>(95,000)</u>	<u>(95,000)</u>	<u>(97,000)</u>	<u>(384,000)</u>
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>(75,000)</u>	<u>(75,000)</u>	<u>(75,000)</u>	<u>(75,000)</u>	<u>(303,000)</u>
รวมค่าใช้จ่าย	<u>(172,000)</u>	<u>(170,000)</u>	<u>(170,000)</u>	<u>(172,000)</u>	<u>(684,000)</u>
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและ ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	274,625	247,025	247,585	274,765	1,044,000
<u>หัก</u> ต้นทุนทางการเงิน*	<u>(13,125)</u>	<u>(13,125)</u>	<u>(13,125)</u>	<u>(13,125)</u>	<u>(52,500)</u>
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	261,500	233,900	234,460	261,640	991,500
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้20%	<u>(52,300)</u>	<u>(46,780)</u>	<u>(46,892)</u>	<u>(52,328)</u>	<u>(198,300)</u>
กำไรสุทธิ	<u>209,200</u>	<u>187,120</u>	<u>187,568</u>	<u>209,312</u>	<u>793,200</u>

ตอนที่ 10.3

งบประมาณการเงิน

เรื่อง 10.3.1 งบประมาณลงทุน

งบประมาณลงทุนหรืองบประมาณรายจ่ายฝ่ายทุน (Capital Budget) หมายถึง งบประมาณที่จัดสรรไว้เพื่อเป็นรายจ่ายในการจัดหาสินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset) ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

โดยปกติมักจะเกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมากจึงทำให้งบประมาณชนิดนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของกิจการเป็นเวลาหลายปีและอาจทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการดำเนินงานได้

การจัดทำงบประมาณลงทุนอาจเกิดจากรายการต่างๆ กัน และอาจเกิดขึ้นก่อน หรือในระหว่างการทำงานก็ได้โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากแผนการผลิตและแผนองค์กรและการจัดการในการจัดทำ

บริษัทอาณาจักร จำกัด
งบประมาณลงทุน
สำหรับรายไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ \ ไตรมาส	1	2	3	4	รวม
เครื่องคอมพิวเตอร์	40,000	-	-	-	40,000
เฟอร์นิเจอร์	50,000	-	-	-	50,000
อุปกรณ์สื่อสาร	30,000	-	-	-	30,000
รวมอุปกรณ์สำนักงาน	<u>120,000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>120,000</u>

เรื่อง 10.3.2 งบประมาณเงินสด

งบประมาณเงินสด (Cash Budget) เป็นรายงานที่แสดงประมาณการจำนวนเงินสดรับและจ่ายสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ ตลอดจนจำนวนเงินสดคงเหลือ จำนวนเงินสดเกิน (ขาด) และการจัดการเงินสดเกิน (ขาด) การจัดทำงบประมาณเงินสดจึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพคล่องของกิจการแก่ผู้บริหาร

ถ้าเป็นการขาดแคลนในระยะยาวก็อาจทำการกู้ยืมระยะยาว หรือในบางช่วงเวลากิจการอาจมีเงินสดเหลือเกินความต้องการ ผู้บริหารอาจตัดสินใจนำเงินสดไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ให้กิจการ

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณเงินสด

1. เงินสดรับจากการขายสดจากงบประมาณขายที่แสดงยอดขายสดแยกออกจากยอดขายเชื่อ
2. ระยะเวลาในการรับเงินจากลูกหนี้จากนโยบายในการให้สินเชื่อของกิจการ
3. เงินสดจ่ายซื้อวัตถุดิบทางตรงสำหรับกิจการอุตสาหกรรม และเงินสดจ่ายซื้อสินค้าสำเร็จรูปสำหรับกิจการอื่น
4. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้จากนโยบายในการจ่ายชำระหนี้ของกิจการ
5. งบประมาณค่าแรงทางตรง และงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต
6. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และนโยบายในการจ่ายชำระหนี้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกิจการ
7. เงินสดจ่ายชำระค่าสินทรัพย์ถาวรจากงบประมาณลงทุน
8. ลูกหนี้และเจ้าหนี้จากงบแสดงฐานะการเงินงวดก่อน รวมทั้งเงินสดจากงบแสดงฐานะการเงินงวดก่อน

เรื่อง 10.3.3 จบบประมาณแสดงฐานะการเงิน

การจัดทำงบประมาณแสดงฐานะการเงินก็จะช่วยให้ผู้บริหารทราบฐานะการเงินโดยประมาณ ณ วันสิ้นงวดงบประมาณ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับประมาณการสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของในอนาคตของกิจการ เพื่อ**ผู้บริหารจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบายทางการเงิน**เพื่อให้กิจการมีฐานะการเงินเป็นที่น่าพอใจ ณ วันสิ้นงวดบัญชี

ตอนที่ 10.4

งบประมาณยึดหยุ่น

เรื่อง 10.4.1 การจัดทำงบประมาณยืดหยุ่น

กระบวนการจัดทำงบประมาณยืดหยุ่น

การจัดทำงบประมาณยืดหยุ่นจะเริ่มจากการกำหนดขอบเขตของระดับกิจกรรมที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงไปจากระดับกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ในงบประมาณคงที่ เลือกใช้ฐานกิจกรรมที่มีความเหมาะสมที่สุด และจัดทำงบประมาณยืดหยุ่นภายใต้ขอบเขตของระดับกิจกรรมที่กำหนดและฐานกิจกรรมที่มีความเหมาะสมที่สุดในระหว่างงวดงบประมาณ

ปัจจัยสำคัญในการเลือกฐานกิจกรรมที่เหมาะสม

1. ฐานกิจกรรมควรมีความสัมพันธ์และเป็นตัวผลักดัน (Cost Driver) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตรงต่อต้นทุนและค่าใช้จ่ายผันแปรในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงของฐานกิจกรรมนั้น
2. ฐานกิจกรรมไม่ควรอยู่ในรูปของเงินตราสกุลต่างๆ
3. ฐานกิจกรรมควรเข้าใจได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับ

เรื่อง 10.4.2 การวิเคราะห์ผลต่างโดยใช้งบประมาณยืดหยุ่น

การวิเคราะห์ผลต่างโดยใช้งบประมาณยืดหยุ่น เป็นการนำงบประมาณมาใช้ในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติงานกับงบประมาณยืดหยุ่นที่จัดทำขึ้น ณ ระดับกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริง

บริษัทอาณาจักร จำกัด
 รายงานผลการปฏิบัติงานตามงบประมาณยัดหย่อน
 สำหรับไตรมาสที่ 1 ปี 25X2

	งบประมาณ	เกิดจริง	ผลต่าง*
เวลาที่ใช้ในการผลิต (นาท)	<u>148,000</u>	<u>150,000</u>	<u>(2,000)U</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (บาท):			
ค่าแรงทางอ้อม	37,000	40,000	(3,000)U
ค่าเชื้อเพลิง	<u>7,400</u>	<u>7,000</u>	<u>400F</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	<u>44,400</u>	<u>47,000</u>	<u>(2,600)U</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (บาท):			
ค่ารักษามอเตอร์น้ำและหม้อแปลงไฟฟ้า	6,000	6,000	-
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	24,975	24,975	-
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์โรงงาน	<u>70,000</u>	<u>70,000</u>	<u>-</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	<u>100,975</u>	<u>100,975</u>	<u>-</u>
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้น (บาท)	<u>145,375</u>	<u>147,975</u>	<u>(2,600)U</u>

*F หมายถึง ผลต่างที่น่าพอใจ (Favorable Variance); U หมายถึง ผลต่างที่ไม่น่าพอใจ (Unfavorable Variance)
 ผลต่าง = ข้อมูลตามงบประมาณ – ข้อมูลที่เกิดจริง

ชุดวิชา 30208
การบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ
หน่วยที่ 11
การวิเคราะห์งบการเงิน

ตอนที่ 11.1 การวิเคราะห์งบการเงินโดยการ เปรียบเทียบเป็นอัตราร้อยละ

เรื่อง 11.1.1 ความหมาย ประโยชน์และวิธีการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน คือ กระบวนการที่เป็นเครื่องมือในการประเมินฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการทั้งในอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

ประโยชน์ของการวิเคราะห์งบการเงิน

1. ใช้เปรียบเทียบผลของการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา
2. ใช้ควบคุมผลของการดำเนินงานในปัจจุบันว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
3. ใช้ในการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
4. ใช้ในการวางแผนงานโดยใช้ข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้นแล้วมาประกอบในการพิจารณาวางแผนงานให้มีประสิทธิภาพที่สุด

วิธีการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การวิเคราะห์งบการเงินตามแนวตั้ง (Vertical Analysis) งบการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงินเป็นอัตราร้อยละของจำนวนรวม งบกำไรขาดทุนเป็นอัตราร้อยละของยอดขาย เป็นต้น

2. การวิเคราะห์งบการเงินตามแนวนอน (Horizontal Analysis) งบการเงิน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน โดยแสดงผลของการเปรียบเทียบเป็น 1) จำนวนเงิน 2) แสดงผลต่างเป็นจำนวนเงิน 3) แสดงผลต่างเป็นอัตราร้อยละ 4) แสดงเป็นอัตราส่วน และ 5) เปรียบเทียบแนวโน้มอัตราส่วนของข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

3. คำนวณหาอัตราส่วนของรายการในงบการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน หรือจากงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุน เป็นต้น

เรื่อง 11.1.2 การวิเคราะห์งบการเงิน โดยการ เปรียบเทียบงบการเงินของงวดเดียวกันตามแนวนิ่ง

การวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบส่วนประกอบแต่ละตัวของงบการเงินกับ
ส่วนรวมโดยเทียบส่วนรวมเป็น 100 และส่วนอื่นๆ ตามสัดส่วน วิธีนี้นิยมใช้
กับการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุน วิธีการนี้เรียกว่า
Common Size Analysis

การวิเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิเคราะห์ในการที่จะศึกษาถึงฐานะ
การเงินของกิจการในปัจจุบัน และผลการดำเนินงานของกิจการ และจะได้
ประโยชน์มากเป็นพิเศษในการเปรียบเทียบกิจการใดกิจการหนึ่งใน
อุตสาหกรรมเดียวกัน หรือกิจการอื่นๆ

บริษัทสุริยัน จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X5

หน่วย: บาท

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	40,000	เจ้าหนี้การค้า	100,000
ลูกหนี้	470,000	เงินกู้ระยะสั้น	<u>300,000</u>
สินค้าคงเหลือ	<u>500,000</u>	รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>400,000</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>1,010,000</u>	หนี้สินไม่หมุนเวียน	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		เงินกู้ระยะยาว	<u>410,000</u>
ที่ดิน	600,000	รวมหนี้สิน	<u>810,000</u>
อาคารสุทธิ	1,000,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
อุปกรณ์สุทธิ	<u>200,000</u>	ทุนหุ้นสามัญ	1,600,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>1,800,000</u>	กำไรสะสม	<u>400,000</u>
		รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,000,000</u>
รวมสินทรัพย์	<u>2,810,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,810,000</u>

บริษัทสุริยัน จำกัด					
งบแสดงฐานะการเงิน					
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X5					
สินทรัพย์			หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
	บาท	%		บาท	%
สินทรัพย์หมุนเวียน			หนี้สินหมุนเวียน		
เงินสด	40,000	1.42	เจ้าหนี้การค้า	100,000	3.56
ลูกหนี้	470,000	16.73	เงินกู้ระยะสั้น	<u>300,000</u>	<u>10.68</u>
สินค้าคงเหลือ	<u>500,000</u>	<u>17.79</u>	รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>400,000</u>	<u>14.24</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>1,010,000</u>	<u>35.94</u>	หนี้สินไม่หมุนเวียน		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			เงินกู้ระยะยาว	<u>410,000</u>	<u>14.59</u>
ที่ดิน	600,000	21.35	รวมหนี้สิน	<u>810,000</u>	<u>28.83</u>
อาคารสุทธิ	1,000,000	35.59	ส่วนของผู้ถือหุ้น		
อุปกรณ์สุทธิ	<u>200,000</u>	<u>7.12</u>	ทุนหุ้นสามัญ	1,600,000	56.94
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>1,800,000</u>	<u>64.06</u>	กำไรสะสม	<u>400,000</u>	<u>14.23</u>
			รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,000,000</u>	<u>71.17</u>
รวมสินทรัพย์	<u>2,810,000</u>	<u>100</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,810,000</u>	<u>100</u>

เรื่อง 11.1.3 การวิเคราะห์งบการเงิน โดยการเปรียบเทียบ งบการเงินของหลายๆ งวดตามแนวนอน

การเปรียบเทียบงบการเงินของหลายๆ งวดนี้สามารถจะเปรียบเทียบได้มากกว่า 2 งวด ซึ่งอาจจะทำได้โดย

1. เปรียบเทียบกับข้อมูลของงวดก่อน 1 งวด
2. เปรียบเทียบกับข้อมูลของงวดที่ใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์

การเปรียบเทียบกับข้อมูลของงวดก่อน 1 งวด

บริษัทสุริยัน จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X3, 25X4, 25X5

	31 ธันวาคม			การเปรียบเทียบ			
	25x3	25x4	25x5	25X3 – 25X4	25X4 – 25X5		
	บาท	บาท	บาท	จำนวน เงิน	%	จำนวน เงิน	%
ยอดขาย	1,250,000	1,451,800	1,798,700	201,800	16.14	346,900	23.89
ต้นทุนสินค้าขาย	<u>812,600</u>	<u>993,050</u>	<u>1,262,688</u>	<u>180,550</u>	22.22	<u>269,638</u>	<u>27.15</u>
กำไรขั้นต้น	437,500	458,750	536,012	21,250	4.86	77,262	16.84
ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	<u>300,000</u>	<u>362,950</u>	<u>469,460</u>	<u>62,950</u>	<u>20.98</u>	<u>106,510</u>	<u>29.35</u>
กำไรก่อนภาษี	<u>137,500</u>	<u>95,800</u>	<u>66,552</u>	<u>(41,700)</u>	<u>(30.33)</u>	<u>(29,248)</u>	<u>(30.53)</u>

การเปรียบเทียบกับข้อมูลของงวดที่ใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์

บริษัทสุริยัน จำกัด

งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ

สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25X3, 25X4, 25X5

	31 ธันวาคม			การเปรียบเทียบ			
	25x3	25x4	25x5	25X3 – 25X4	25X3 – 25X5		
	บาท	บาท	บาท	จำนวน เงิน	%	จำนวน เงิน	%
ยอดขาย	1,250,000	1,451,800	1,798,700	201,800	16.14	548,700	43.89
ต้นทุนสินค้าขาย	<u>812,600</u>	<u>993,050</u>	<u>1,262,688</u>	<u>180,550</u>	22.22	<u>450,188</u>	<u>55.41</u>
กำไรขั้นต้น	437,500	458,750	536,012	21,250	4.86	98,512	22.56
ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	<u>300,000</u>	<u>362,950</u>	<u>469,460</u>	<u>62,950</u>	<u>20.98</u>	<u>169,460</u>	<u>56.49</u>
กำไรก่อนภาษี	<u>137,500</u>	<u>95,800</u>	<u>66,552</u>	<u>(41,700)</u>	<u>(30.33)</u>	<u>(70,948)</u>	<u>(51.60)</u>

ตอนที่ 11.2

การวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้อัตราส่วน

เรื่อง 11.2.1 อัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ผล คือ วิธีการที่จะสามารถคำนวณได้รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายไม่มากนัก การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนต่างๆ จะทำให้ผู้วิเคราะห์สามารถทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการได้ โดยใช้อัตราส่วนที่ได้เปรียบเทียบกับกิจการอื่นๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน หากอัตราส่วนที่คำนวณได้ของกิจการต่างกับกิจการอื่นๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันแล้ว นักวิเคราะห์จำเป็นต้องพิจารณาถึงสาเหตุของการแตกต่าง

1. อัตราส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

2. อัตราส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเงิน (Leverage Ratios)

2.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio)

2.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt/Net Worth Ratio)

2.3 อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรของกิจการเพื่อชำระดอกเบี้ย (Time Interest Earned)

3. อัตราส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ของกิจการ (Activity Ratios)

3.1 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover)

3.2 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)

3.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset Turnover)

3.4 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover)

4. อัตราส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

4.1 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

4.2 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets)

4.3 อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Net Worth)

4.4 กำไรต่อหุ้น (Earning Per Share)

5. อัตราส่วนที่สำคัญเกี่ยวกับกระแสเงินสด (Cash-flow Ratios)

5.1 อัตราส่วนการประเมินคุณภาพกำไร (Earnings Quality)

5.2 อัตราส่วนการประเมินคุณภาพของยอดขาย (Sales Quality)

5.3 อัตราส่วนวัดผลตอบแทนหรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด

5.3.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อยอดขาย (Cash Return on Sales)

5.3.2 อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์ (Cash Return on Assets)

5.3.3 อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Cash Return on Equity)

บริษัทสุริยัน จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X5

หน่วย: บาท

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	40,000	เจ้าหนี้การค้า	100,000
ลูกหนี้	470,000	เงินกู้ระยะสั้น	<u>300,000</u>
สินค้าคงเหลือ	<u>500,000</u>	รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>400,000</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>1,010,000</u>	หนี้สินไม่หมุนเวียน	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		เงินกู้ระยะยาว	<u>410,000</u>
ที่ดิน	600,000	รวมหนี้สิน	<u>810,000</u>
อาคารสุทธิ	1,000,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
อุปกรณ์สุทธิ	<u>200,000</u>	ทุนหุ้นสามัญ	1,600,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>1,800,000</u>	กำไรสะสม	<u>400,000</u>
		รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,000,000</u>
รวมสินทรัพย์	<u>2,810,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>2,810,000</u>

บริษัทสุริยัน จำกัด
งบกำไรขาดทุน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X5

หน่วย: บาท

ยอดขาย	1,796,700
ต้นทุนสินค้าขาย	<u>1,262,688</u>
กำไรขั้นต้น	536,012
ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน (ไม่รวมดอกเบี้ยจ่าย)	<u>334,560</u>
กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี	201,452
ดอกเบี้ยจ่าย	<u>134,900</u>
กำไรก่อนภาษี	66,552
ภาษีเงินได้	<u>6,656</u>
กำไรสุทธิ	<u>59,896</u>

เรื่อง 11.2.2 อัตราส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคล่องของกิจการ

อัตราส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคล่องของกิจการ (Liquidity Ratios) หมายถึง อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของกิจการในการที่จะชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อครบกำหนด

สภาพคล่อง คือ สิ่งที่จะชี้ให้เห็นว่ากิจการจะสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์ให้เป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้ได้คล่องตัวหรือได้มากน้อยเพียงใด

อัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพคล่อง วัดหน่วย คือ เท่า

1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

เรื่อง 11.2.3 อัตราส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเงิน

อัตราส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเงิน (Leverage Ratios)
หมายถึง อัตราส่วนที่ใช้วัดจำนวนเงินทุนที่เจ้าของได้นำมาลงทุนในกิจการ
เปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่ได้มาจากเจ้าหนี้ ซึ่งจำนวนเงินที่ได้จากเจ้าหนี้
จะต้องชำระคืนก่อนที่จะจ่ายเงินปันผล และหากกิจการไม่สามารถจะชำระหนี้
ได้ก็อาจจะประสบปัญหาในด้านการจัดการ หรืออาจต้องเลิกกิจการได้

อัตราส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเงิน คือ

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม = $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
= $\frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน} + \text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$
= $\frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน} + \text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรของกิจการเพื่อชำระดอกเบี้ย
= $\frac{\text{กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$

เรื่อง 11.2.4 อัตราส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ของกิจการ

อัตราส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ของกิจการ (Activity Ratios) หมายถึง อัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องวัดว่ากิจการได้ใช้ทรัพยากรหรือสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

อัตราส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ของกิจการคือ

1. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}$$

$$= \frac{\text{ยอดขาย}}{(\text{สินค้าคงเหลือต้นงวด} + \text{สินค้าคงเหลือปลายงวด})}$$

2.

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}$$

2. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ครั้ง)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{ลูกหนี้}$$

$$\text{ระยะเวลาเก็บหนี้} = 360 / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (วัน)}$$

3. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

= ยอดขาย / สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (ครั้ง)

4. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

= ยอดขาย / สินทรัพย์รวม (ครั้ง)

เรื่อง 11.2.5 อัตราส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการหากำไร

1. อัตรากำไรสุทธิ = กำไรสุทธิ / ยอดขาย (เท่า)
2. อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม = กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เท่า)
3. อัตราผลตอบแทนของส่วนของเจ้าของ = กำไรสุทธิ / ส่วนของเจ้าของ (เท่า)
4. กำไรต่อหุ้น = กำไรสุทธิ / จำนวนหุ้นสามัญ (เท่า)

เรื่อง 11.2.6 อัตราส่วนที่สำคัญเกี่ยวกับงบกระแสเงินสด

อัตราส่วนที่สำคัญเกี่ยวกับงบกระแสเงินสด มีหน่วยเป็น **เท่า**

1. อัตราส่วนการประเมินคุณภาพกำไร

= กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / กำไรสุทธิ

2. อัตราส่วนการประเมินคุณภาพของยอดขาย

= เงินสดรับจากการขาย / ยอดขาย

3. อัตราส่วนวัดผลตอบแทนหรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด

3.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อยอดขาย

= กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / ยอดขาย

3.2 อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์

= หักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ / สินทรัพย์รวม

3.3 อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

= กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย

ตอนที่ 11.3

การวิเคราะห์แนวโน้ม

เรื่อง 11.3.1 การวิเคราะห์แนวโน้มเป็นจำนวนเงินและอัตราร้อยละ

การวิเคราะห์งบการเงินของหลายๆ งวด เช่น **ห้า**งวดบัญชีขึ้นไป เป็นต้น เพื่อที่จะแสดงให้เห็นแนวโน้มของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนกว่าการวิเคราะห์เพียง 2 งวดเท่านั้น การวิเคราะห์อาจจะใช้ข้อมูลของงวดก่อนหรือข้อมูลของงวดใดงวดหนึ่งเป็นฐานในการเปรียบเทียบและการเปรียบเทียบนี้อาจทำได้โดย

1. **การวิเคราะห์แนวโน้มโดยใช้จำนวนเงิน** - เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มโดยแสดงข้อมูลเดิมเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่ว่า มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร แสดงด้วยกราฟ
2. **การวิเคราะห์แนวโน้มโดยใช้อัตราร้อยละ** - การเปรียบเทียบเป็นอัตราร้อยละของปีใดปีหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นปีฐานนี้จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานระหว่างปีที่พิจารณาได้ชัดเจนขึ้น การเปรียบเทียบนี้จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้

เรื่อง 11.3.2 การวิเคราะห์แนวโน้มโดยใช้อัตราส่วน

การนำอัตราส่วนในระยะเวลาต่างๆ มาเปรียบเทียบกับแล้วก็อาจจะทำให้เห็นผลของการดำเนินงานของกิจการได้ดี และ

การเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมนั้นจะยิ่งทำให้การวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานของกิจการได้ดียิ่งขึ้นด้วย ทำให้กิจการทราบว่า **ผลการดำเนินการมีอัตราสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม สามารถนำผลดังกล่าวมาวางแผนพัฒนากิจการได้**

เรื่อง 11.3.3 ข้อควรระวังในการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การคำนวณราคาทุนสินค้าคงเหลือต่างกัน โดยแต่ละกิจการอาจจะเลือกใช้ทางเลือกซึ่งมีหลายวิธีเช่น

1.1 วิธีเฉพาะเจาะจง (Specific Method) วิธีนี้จะกำหนดว่าสินค้าที่ขายไปเป็นสินค้าที่ซื้อมาตั้งแต่เมื่อไร

1.2 วิธีเข้าก่อนออกก่อน (First-In, First-Out หรือ FIFO) วิธีนี้สินค้าที่มาก่อนจะขายไปก่อน สินค้าคงเหลือปลายงวดเป็นสินค้าที่ซื้อมาภายหลัง

1.3 วิธีถ่วงเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Method) วิธีนี้จะคำนวณต้นทุนสินค้าเฉลี่ยทุกครั้งที่มีการซื้อโดยนำจำนวนและราคามาคำนวณถ่วงเฉลี่ยใหม่ ต้นทุนถ่วงเฉลี่ยของสินค้าต่อหน่วย = $\frac{\text{ต้นทุนคงเหลือยกมา} + \text{ต้นทุนที่ซื้อ}}{\text{หารด้วยจำนวนสินค้าทั้งหมด}}$

2. การคำนวณค่าเสื่อมราคาต่างกัน

เช่น กิจการซื้อเครื่องจักรราคา 84,000 บาท ราคาซาก 4,000 บาท อายุการใช้งานโดยประมาณ 5 ปี

2.1 การคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง

ค่าเสื่อมราคา = $(84,000 - 4,000) / 5 = 16,000$ บาทต่อปี

ปี	ค่าเสื่อมราคา	ค่าเสื่อมราคาสะสม	ราคาตามบัญชี
ต้นปี 25X1			84,000
ปลายปี 25X1	$20\% \times 80,000 = 16,000$	16,000	68,000
25X2	$20\% \times 80,000 = 16,000$	32,000	52,000
25X3	$20\% \times 80,000 = 16,000$	48,000	36,000
25X4	$20\% \times 80,000 = 16,000$	64,000	20,000
25x5	$20\% \times 80,000 = 16,000$	80,000	4,000

นำราคาซากมาลบราคาซื้อ แล้วผลมาคำนวณค่าเสื่อมในปีที่ 1-5

2.2 ราคาตามวิธียอดลดลงโดยใช้วิธีสองเท่าของอัตราเส้นตรง (Double-Declining Balance Method)

เครื่องจักรราคา 84,000 บาท ราคาซาก 4,000 บาท อายุการใช้งานโดยประมาณ 5 ปี สองเท่าของอัตราเส้นตรงเท่ากับ 40%

ปี	ค่าเสื่อมราคา	ค่าเสื่อมราคาสะสม	ราคาตามบัญชี
ต้นปี 25X1			84,000
ปลายปี 25X1	$40\% \times 84,000 = 33,600$	33,600	54,400
25X2	$40\% \times 50,400 = 20,160$	53,760	30,240
25X3	$40\% \times 30,240 = 12,096$	65,856	18,144
25X4	$40\% \times 18,144 = 7,258$	73,114	10,886
25x5	$40\% \times 10,886 = 4,354$	77,468	4,000
	$10,886 - 4,000 = 6,886$		

นำราคาซากมาลบราคาตามบัญชีในปีที่ 4 แล้วจะได้ค่าเสื่อมปีที่ 5 = 6,886

เรื่อง 11.3.3 ข้อควรระวังในการวิเคราะห์งบการเงิน

3. การประมาณหนี้สงสัยจะสูญต่างกัน เช่น

3.1 คำนวณเป็นอัตราร้อยละของยอดขาย หรือ

3.2 คำนวณเป็นอัตราร้อยละของยอดลูกหนี้คงเหลือในวันสิ้นงวด
บัญชี

ชุดวิชา 30208
การบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ
หน่วยที่ 12
การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการตัดสินใจ

ตอนที่ 12.1 ลักษณะและการจำแนกประเภทข้อมูล ทางการบัญชีที่ใช้ในการตัดสินใจ

เรื่อง 12.1.1 ลักษณะของข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการตัดสินใจ

การตัดสินใจเกี่ยวกับแผนงานระยะสั้น หมายถึง การพิจารณาดำเนินการในระยะเวลา 1 ปี เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกำลังการผลิต หรือพิจารณาซื้อสินทรัพย์ถาวรหรือสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้นหรือขายสินทรัพย์เดิมที่มีอยู่

ข้อมูลที่จะมีผลแก่กิจการในการตัดสินใจจะต้องมีลักษณะ 2 ประการ คือ

1. เป็นต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
2. ต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนั้นจะต้องแตกต่างกันระหว่างทางเลือก

เรื่อง 12.1.2การจำแนกประเภทข้อมูลต้นทุนที่ใช้ในการ ตัดสินใจ

การจำแนกประเภทของต้นทุนที่ใช้ประโยชน์ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
ในระยะสั้น ได้แก่

1. ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

1.1 ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่มีจำนวนรวมคงที่หรือไม่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับ
กิจกรรมในช่วงเวลาหนึ่ง

1.2 ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนที่มีจำนวนรวมเปลี่ยนแปลงไปตามระดับกิจกรรม
โดยการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนและระดับกิจกรรมจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม

2.1 ต้นทุนทางตรง หมายถึง ต้นทุนที่สามารถระบุได้แน่นอนว่ามีจำนวนเท่าใดที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้า 1 หน่วย หรือเกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของกิจการ

2.2 ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ต้นทุนที่ไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่าเกิดจากการผลิตสินค้าใดหรือเกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานใดเป็นจำนวนเท่าใด

3. ต้นทุนส่วนต่าง ต้นทุนจม และต้นทุนเสียโอกาส

3.1 ต้นทุนส่วนต่าง หมายถึง ต้นทุนที่แตกต่างกันจากการเปรียบเทียบต้นทุนในแต่ละทางเลือก

3.2 ต้นทุนจม หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วจากการตัดสินใจในอดีตและเป็นต้นทุนที่ไม่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจในปัจจุบัน เพราะไม่ว่าจะตัดสินใจอย่างไรในปัจจุบันก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงต้นทุนเหล่านี้ได้

3.3 ต้นทุนเสียโอกาส หมายถึง ผลประโยชน์ที่กิจการหมดโอกาสที่จะได้รับจากทางเลือกหนึ่งซึ่งกิจการไม่ได้เลือก เพราะกิจการได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกอื่นที่พิจารณาแล้วว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับกรณีนั้น

ตอนที่ 12.2

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในระยะสั้น

เรื่อง 12.2.1 การตัดสินใจจะผลิตเองหรือซื้อ

การจะตัดสินใจนั้นจะต้องพิจารณาเฉพาะต้นทุนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเท่านั้น ซึ่งต้นทุนเหล่านี้จะเป็นต้นทุนที่แตกต่างกันในระหว่างการผลิตเองกับการซื้อ

ส่วนต้นทุนที่ไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะผลิตเองหรือซื้อจากบุคคลอื่น ต้นทุนนั้นจะไม่นำมาใช้ในการพิจารณา

เรื่อง 12.2.2 การตัดสินใจจะผลิตต่อหรือขาย

การตัดสินใจว่าจะผลิตต่อไปหรือควรขายนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อกิจการมีทางเลือกในระหว่างกระบวนการผลิต กล่าวคือ เมื่อการผลิตมาถึงจุดหนึ่งแล้ว ซึ่งเรียกว่าจุดแยกตัว (Split-off Point) อาจขายสินค้าได้ หรือจะผลิตต่อไปให้เป็นสินค้าอีกชนิดหนึ่งแล้วจึงขาย การตัดสินใจว่าจะผลิตต่อหรือขายนั้นจะพิจารณาเปรียบเทียบรายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือรายได้ส่วนเพิ่มกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนส่วนเพิ่มจากการผลิตต่อ หากรายได้ส่วนเพิ่มมากกว่าต้นทุนส่วนเพิ่ม

หากรายได้ส่วนเพิ่มน้อยกว่าต้นทุนส่วนเพิ่มกิจการควรขายสินค้านั้น ณ จุดแยกตัว ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นก่อนถึงจุดแยกตัวจะถือเป็นต้นทุนจม

เรื่อง 12.2.3 การตัดสินใจรับคำสั่งซื้อพิเศษ

คำสั่งซื้อพิเศษเป็นการขอซื้อเพียงครั้งเดียวจากลูกค้ารายนั้น ซึ่งมีใช้ลูกค้าประจำของกิจการ มักเป็นการขอซื้อจำนวนมากและเสนอขอซื้อในราคาที่ต่ำกว่าราคาขายปกติของกิจการ การพิจารณาจะรับคำสั่งซื้อพิเศษหรือไม่นั้นจะคำนึงถึงต้นทุนที่เกี่ยวข้องและกำลังการผลิตว่ามีเหลือพอที่จะผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อพิเศษนั้นหรือไม่

เรื่อง 12.2.4 การตัดสินใจยกเลิกสายผลิตภัณฑ์และการปิดโรงงานชั่วคราว

การยกเลิกสายผลิตภัณฑ์

ในการตัดสินใจว่ากิจการจะยกเลิกสายผลิตภัณฑ์ใดนั้น (Dropping Product Lines) กิจการจะต้องพิจารณาถึงกำไรส่วนเกินของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดว่าเป็นอย่างไร นอกเหนือจากนั้นจะต้องพิจารณาถึงพื้นที่ที่ใช้หรือกำลังการผลิตที่ใช้อยู่ด้วย ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจก็จะเป็นข้อมูลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและแตกต่างกันระหว่างทางเลือก

เรื่อง 12.2.4 การตัดสินใจยกเลิกสายผลิตภัณฑ์และการปิดโรงงานชั่วคราว

การปิดโรงงานชั่วคราว

การพิจารณาปิดโรงงานชั่วคราว (Temporary Shutdown) บางครั้งในภาวะเศรษฐกิจชะงักงันกิจการอาจประสบกับปัญหายอดขายลดต่ำลงจนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย ดังนั้น ไม่ว่าจะดำเนินงานต่อไปหรือปิดโรงงานก็ประสบผลขาดทุน การตัดสินใจจึงเป็นการพิจารณาว่าวิธีใดจะทำให้ขาดทุนน้อยกว่า การปิดโรงงานในที่นี้จะหมายถึงการเลิกทำการผลิตและขายสินค้าในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อลดการขาดทุนลงและรอเวลาภาวะเศรษฐกิจฟื้นตัวใหม่

1) ขาดทุนจากการดำเนินงานต่อไปมากกว่าค่าใช้จ่ายในการตัดสินใจปิดโรงงานชั่วคราว: **ควรปิดโรงงานชั่วคราว**

2) ขาดทุนจากการดำเนินงานต่อไปน้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการปิดโรงงานชั่วคราว การตัดสินใจ: **ควรดำเนินงานต่อไป**

เรื่อง 12.2.5 การตัดสินใจเลือกผลิตผลิตภัณฑ์ในกรณีที่มีทรัพยากรจำกัด

กิจการต่างๆ มักมีทรัพยากรจำกัด เช่น พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร จำนวนชั่วโมงเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ปริมาณวัตถุดิบที่จะจัดหา มาใช้ในการผลิตได้ เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารต้องตัดสินใจเลือก ทางเลือกที่ใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดนั้นให้เกิดกำไรสูงสุด โดยพิจารณา จากกำไรส่วนเกินต่อหน่วยของทรัพยากรที่จำกัด (Contribution Margin Per Unit of the Scarce Resource)

ตอนที่ 12.3

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในระยะยาว

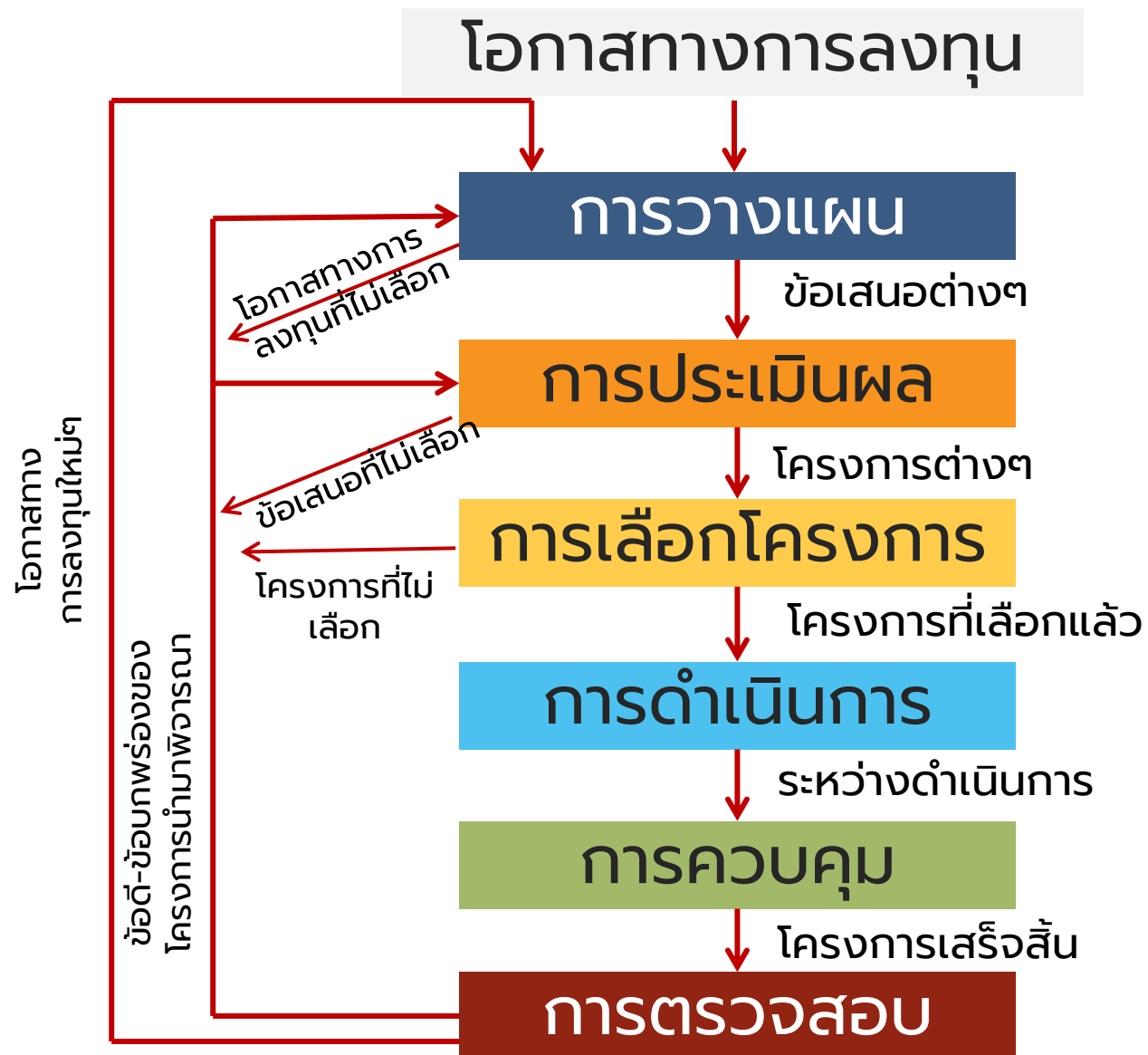
เรื่อง 12.3.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการลงทุนระยะยาว

การตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการลงทุนระยะยาว หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ถาวร หรือสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของกิจการ โดยจะเป็นการตัดสินใจที่จะซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้นหรือขายสินทรัพย์ที่มีอยู่ เป็นต้น เหตุที่ผู้บริหารกิจการจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรก็เนื่องมาจากสินทรัพย์ถาวรนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีราคาสูง เมื่อซื้อจะมีผลกระทบกระเทือนต่อผลตอบแทนที่กิจการจะได้รับและมีผลต่อความเสี่ยงของผู้ถือหุ้นด้วย

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนใดๆ ก็ตาม กิจการจะต้องพิจารณาในประเด็นดังนี้

1. สินทรัพย์ถาวรที่กิจการจะซื่อนั้นเป็นสินทรัพย์อะไร
2. จำนวนเงินที่กิจการจะต้องจ่ายไปเพื่อให้ได้สินทรัพย์นั้นมา

ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณลงทุน

เรื่อง 12.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าปัจจุบัน

มูลค่าในอนาคต (Future Value) สามารถคำนวณได้ตามสมการดังนี้

$$FV = PV + I$$

$$= PV + (PV \times i)$$

$$= PV (1 + i)$$

FV = จำนวนเงินที่ได้รับในอนาคต (Future Value)

PV = เงินต้น หรือจำนวนเงินในปัจจุบัน (Present Value)

i = อัตราดอกเบี้ยต่อปี

I = จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

n = จำนวนปีหรือระยะเวลาที่นำฝาก

การคำนวณหาจำนวนเงินที่จะได้รับในอนาคตโดยนำดอกเบี้ยในงวดก่อนๆ ทบเข้ากับเงินต้นด้วยนั้น สามารถสรุปเขียนเป็นสมการ

$$FV = PV (1 + i)^n$$

เรื่อง 12.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าปัจจุบัน

มูลค่าในอนาคตตรงงวดเท่า ๆ กัน

FVA = จำนวนเงินที่จะได้รับเมื่อสิ้นปี n เมื่อนำฝาก (หรือได้รับ) หลายงวด งวดละเท่า ๆ กัน (Future Value of an Annuity)

PMT = จำนวนเงินที่นำฝาก (หรือได้รับ) เท่ากันทุกปี

i = อัตราดอกเบี้ยต่อปีหรืออัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ

n = จำนวนปีหรือระยะเวลานำฝาก

$$\begin{aligned} FVA &= PMT (1 + i)^{n-1} + PMT(1 + i)^{n-2} + \dots + PMT (1 + i)^1 + PMT(1 + i)^0 \\ &= PMT [(1 + i)^{n-1} + (1 + i)^{n-2} + \dots + (1 + i)^1 + (1 + i)^0] \\ &= PMT \sum_{t=1}^n (1 + i)^{n-t} \end{aligned}$$

เรื่อง 12.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าปัจจุบัน

มูลค่าปัจจุบัน (Present Value)

$$PV = FV \left[\frac{1}{(1+i)^n} \right]$$

เรื่อง 12.3.3 วิธีที่ใช้ในการเลือกโครงการลงทุน

การเลือกที่จะลงทุนในโครงการใดนั้น ก็อาจเลือกใช้วิธีการซึ่งนิยมกันแพร่หลาย คือ

1. **วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ(Net Present Value: NPV)** เป็นการทอนค่าของเงินที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละปีของโครงการนั้นเป็นมูลค่าปัจจุบัน (Discounted Cash Flow) โดยพิจารณาถึงหลักที่ว่าค่าของเงินในปัจจุบันต่างกับค่าของเงินที่จะได้รับในอนาคตแล้วนำมูลค่าปัจจุบันของเงินที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตหักจากเงินลงทุน ผลลัพธ์เป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิดังนี้

มูลค่าปัจจุบันของเงินที่คาดว่าจะได้รับ	XXX
หัก เงินลงทุน	XXX
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ	<u>XXX</u>

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ	การตัดสินใจ
+ ดังนั้น	เลือกโครงการ
- ดังนั้น	ไม่เลือกโครงการ
0 ดังนั้น	อาจจะเลือกโครงการก็ได้หรือไม่เลือกก็ได้

2. วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เป็นวิธีการที่กิจการคำนวณดูว่าในแต่ละโครงการเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ต้องการ

$$FV = PV (1 + i)^n$$

อัตราผลตอบแทนจากโครงการมากกว่าต้นทุนของเงินลงทุน
อัตราผลตอบแทนจากโครงการน้อยกว่าต้นทุนของเงินลงทุน
อัตราผลตอบแทนจากโครงการเท่ากับต้นทุนของเงินลงทุน

การตัดสินใจ

ดังนั้น เลือกลงทุน
ดังนั้น ไม่เลือกลงทุน
ดังนั้น อาจจะเลือก
หรือไม่ก็ได้

3. วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period: PB)

วิธีระยะเวลาคืนทุนเป็นวิธีการที่ใช้มานานพอสมควร ก่อนที่จะมีการนำมูลค่าปัจจุบันสุทธิมาใช้แต่วิธีนี้ก็ยังมีประโยชน์อยู่ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ง่ายและสามารถคำนวณได้รวดเร็ว โดยวิธีการนี้กิจการจะกำหนดขั้นตอนดังนี้

- 1) กำหนดระยะเวลาคืนทุนสูงสุดที่กิจการจะยอมให้ผลตอบแทนของการลงทุนนั้นคุ้มทุนที่ลงไป
- 2) พิจารณาว่าเงินลงทุนที่ลงไปนั้น ผลตอบแทนที่จะได้รับคืนทุนนั้นใช้เวลานานเท่าไร
- 3) เปรียบเทียบระยะเวลาในข้อ 2) กับข้อ 1)

หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจโดยวิธีระยะเวลาคืนทุน อาจสรุปได้ดังนี้

การตัดสินใจ		
หากระยะเวลาคืนทุนของโครงการน้อยกว่าที่กำหนดไว้	ดังนั้น	เลือกโครงการ
หากระยะเวลาคืนทุนของโครงการมากกว่าที่กำหนดไว้	ดังนั้น	ไม่เลือกโครงการ

เรื่อง 12.3.4 การจัดลำดับความน่าสนใจของโครงการลงทุน

โครงการ	(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) มูลค่าปัจจุบัน (บาท)	(3) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ	(4) ดัชนีกำไร = (2)/(1)	(5) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (%)	(6) ระยะเวลาคืนทุน (ปี)
A	100,000	115,000	15,000	1.15 2	12% 1	3 3
B	80,000	94,000	14,000	1.175 1	10% 3	2.6 2
C	200,000	225,000	25,000	1.125 3	11% 2	2 1

1. การจัดลำดับโครงการจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิ คำนวณได้จากดัชนีกำไร (Profitability Index) โดยเทียบค่าปัจจุบันกับเงินลงทุนหนึ่งหน่วย ดังนี้ **ดัชนีกำไร = มูลค่าปัจจุบัน / เงินลงทุน**
2. การจัดลำดับโครงการจากอัตราผลตอบแทนภายใน
3. การจัดลำดับโครงการจากระยะเวลาคืนทุน